

BOM-TUR til Svartisen

TROND GILDE

Pakketurer er blitt svært populære de senere år. Og reisemålene er blitt stadig mer eksotiske. For å dekke en del av det enorme behovet i kategorien fellesturer arrangerte O-laget Trønderboms reisebyrå «BOM-TUR» i pinsa i fjor en skitur til Svartisen. Dessverre har slike turer vist seg å være så populære at vi bare kan annonsere dem i lagets eget organ Gjallarhornet og Fjellsportgruppa i TT's blad «I hytt og vær». For folk som ønsker å holde seg orientert om slike turaktiviteter, anbefales det å abonnere på minst ett av disse blandene.

Av de innvidde møtte det fram 18 optimistiske personer på stasjonen, tungt lastet med ski, telt, klister og masse mat. Men også med solkrem, brebriller og kortbukse. Temperaturen lå like oppunder tjue pluss. Det gjorde den ikke da vi våknet i Mo i Rana morgenen etter. Her ligna det mer på det vi er vant til, ned mot null, med tåke og regnbyger.

Etter en siste provianteringsrunde bar det avgårde med charterbuss til Fisktjørnmoen ei mils veg sør for breen. Her dukka det opp tre personer til som skulle være med på en del av turen.

Svartisen er Norges nest største isbre. Glåmdalen deler den i to, Østisen og Vestisen. Vi hadde planlagt å gå nordover Vestisen og tilbake over Østisen.

Svartisen-området er kjent for sine mange kalksteinsgrotter. Flere steder er kilometerlange kalksteinsforekomster under og etter siste istid blitt oppløst av smeltevatn fra breen. Et tydelig eksempel er utløpet fra Glåmvatnet. Her forsvinner vatnet inn i ei vik som tilsynelatende er uten avløp. Fem hundre meter lenger nede kommer det fram ei stor elv. Det er mulig å gå inn i en del av disse grottene. Hvis

Fra Helgelandsbukken mot Engabreen.

(Trond Gilde)

På veg gjennom tåka.

(Carl Martin Larsen)

været ble for dårlig for bretur, hadde vi tenkt å se oss om i noen av dem.

Allerede etter få kilometer var det mye som tydet på at det ville bli grottetur i stedet for bretur. Antrekket var regntøy og sølvklister. Men etter rast og tøytørk, først på Glåmdalen gård og deretter på NVE-hytta i Glåmdalen, steg humøret. De mest optimistiske påsto å ha observert flekker av blå himmel mellom regnskurene.

En mulig adkomst til breen er opp Glåmdalen til Bjørnefossvatnet, og videre inn på Flatisen. Flatisen kalver direkte i vatnet, så en må gå opp på siden av breen. Vanskelighetsgraden avhenger svært av snøforholdene. Det er best å gå inn på sørsida av breen. Vi valgte å krysse Glåmåga på ei nesten ny bru som allerede hadde fått hard medfart, trolig av isgangen i elva. Over Tverråga gikk vi på ei snøbru dannet av et stort snøras som dekket flere hundre kvadratmeter av dalbunnen. Leir ble slått ved noen vatn like sør for breen.

På veg fra Flatisen mot Snøtind.

(Carl Martin Larsen)

Og det ble morgen første dag. Tåka låg tjukk over teltleiren. Tankene gikk uvilkårlig tilbake til finværet i byen. Havregrøten ble forært og etter ei stund rusla vi i veg på kompasset. Ingen av oss hadde vært i dette området av breen tidligere, og vi var spente på om den overgangen over Svartisheia vi hadde funnet på kartet var passerbar. Hvis vi da fant den i tåka. Sikten var omtrent femti meter, uten at det hjalp særlig. Her oppe var det snø over alt, alle konturer var visket ut, og det var vanskelig å avgjøre om det gikk svakt oppover eller utfor bakke.

Så med ett, etter en drøy times kompassmarsj skjedde det. Først kunne vi bare så vidt ane at det ble litt lysere. Etter hvert begynte vi å se våre egne skygger, og en liten motbakke og et par minutter senere var de første ute av tåka. Den lå som et grått hav under oss. Over oss var det blå, skyfri himmel, og strålende sol. I sørøst, på den andre siden av tåkehavet reiste Okstindan seg. Stemningen var på topp. Ingen problemer med orienteringa videre heller, vi så tydelig passa-

sjen over toppen. Etter hvert dukket flere opp av tåkehavet — og før alle var samlet hadde de første rukket å skifte til kortbukse og solbriller. Det var nok vel optimistisk, for etter hvert som vi nærmet oss toppen tok det til å blåse ganske kraftig, så anorakken og knickersen måtte på igjen. Fra toppen var det en enorm utsikt over hele Svartisen. Fem hundre meter under oss lå Flatisen og bak den Vestisen med områdets høyeste topp, Snøtind. I øst bredte Østisen seg utover, her og der stakk det opp nunataker, med Istind og Sniptind som de mest markerte.

For folk med sans for utforbakker ble turen ned til Flatisen en opplevelse. Fem hundre meter utforkjøring med 10 cm nysnø på skaren er ikke dagligdags. Noen vil kanskje si heldigvis. Vel nede tok vi dagens hovedrast i solveggen av et breskjær. Sørveggen av slike breskjær er ofte eneste mulighet til å finne rennende vatn på breen, og her var det nok både til drikkevatt og kalddusj. Merkelig nok fristet dusjen lite til tross for vindstille og stekende sol.

Området ved Helgelandsbukken helt nord på Vestisen var dagens mål. Hit kom vi en eller annen gang utpå ettermiddagen. Tida blir så uvesentlig under slike forhold, med lys hele døgnet og svakt bølgende snøflater nesten så langt øye rekker. Og døgnrytmen bestemmes stort sett av at det etter klokka fem om morgenen er umulig å få sove på grunn av varmen i teltet. Vi slo leir ved Ettinden, helt fram på kanten mot Nordfjorden tolv hundre meter lenger nede. Noen måtte opp på Helgelandsbukken, og utsikten herfra var ikke dårligere. I nord Børvasstindene, i vest havet med Træna i profil. Og rett under oss Engabreen, et imponerende brefall med en vill blanding av sprekker og istårn. Normalt skulle vi ha sett sola midt på natta, men den forsvant i ellevetida i ei skyrand i nord.

Ny dag. Nytt oppbrudd og nye mål. I første omgang tok vi peiling på Istind på Østisen. Først ei god mil i medvind på tvers av Vestisen, praktisk talt helt flatt. Deretter fem hundre meter ned til bunnen av Vesterdalen, og tilsvarende opp på den andre sida. Ved foten av Istind var det hovedrast, hvor turlleder serverte varm nypesuppe med krem etter hvert som vi ankom.

I nord så vi ut over Stor-Glåmvatnet. Dette er planlagt som hovedmagasin i Stor-Glåmfjordutbygginga, en videre utbygging av Glåmfjordvassdraget som vil berøre områder av den foreslåtte Saltfjellet

På toppen av Flatisen.

(Carl Martin Larsen)

nasjonalpark.

I sørvest utsikt nedover Glåmdalen. Hvis kraftutbyggerne får det som de vil, kommer dalen om få år til å være oppfylt av en stor dam i forbindelse med Melfjordutbygginga. Denne utbygginga omfatter også regulering av en rekke andre vatn i området, blant annet det bredemte Austerdalsvatnet ved foten av Austerdalsisen.

Utover ettermiddagen øket nordvesten ganske kraftig, og planene om å bestige Istind og Sniptind ble raskt skrinlagt. I stedet lot vi oss drive med vinden forbi Bloksberg og nedover mot Blakkåtind. Regntøy og liggeunderlag ble spent ut for å øke framdriften. Solgløtt, snøbyger og drivende skyer skapte flotte og raskt skiftende lys- og skygevirkninger over bre og nunataker. Fra Blakkåtind så vi rett ned i Austerdalsisens brefall, ved foten av dette Austerdalsvatnet. Leir ble slått helt framme på kanten av ryggen mellom breen og Svartisvatnet.

Turlederen på veg over Vestisen.

(Carl Martin Larsen)

Dagen etter delte gruppen seg i to. De som ennå ikke hadde fått nok sol tilbragte formiddagen i solveggen utenfor teltene, mens resten, som altså syntes de hadde fått mer enn nok, var klare til avmarsj allerede før fem i håp om å rekke nedturen gjennom Tverrådalen før det ble gjennomslagsføre. Det holdt nesten. De siste kilometerene ned mot Svartisdalen gård vekslet føret mellom grovkornet blautsnø til knes og bare lyngrabber. Ved Svartisdalshytta ble det å ta beina fatt. Mens det oppe ved leliren fortsatt ville være full vinter i flere uker, hadde sommeren allerede fått et godt tak her nede i dalen. Løv og gras var allerede begynt å grønnes, og kvitveisen sto i full blomst. Denne voldsomme kontrasten, dette i løpet av få timer å komme fra full vinter til sommer er nok noe av det som huskes best fra turen, selv om hele turen selvsagt var en fin opplevelse. Og konklusjonen må i hvert fall bli: Noen bomtur var det ikke.

Lynnedslag .....

KJELL IVAR KNUTSEN

Innerdalshelg i juli. Vi hadde tatt mål av oss til å gjøre en skikkelig langtur. Men da meterologen kom på lufta lørdag morgen og spådde tilskyende utover dagen, forandret vi brått våre planer.

Vi forlot Tindeklubbhytta i strålende solskinn, men lengst inne i Giklingdalen så vi tunge skoddebanker rulle opp fra Sunndalen. Etter en times motbakke var vi oppe ved innsteget. Nå lå både Giklingdalen og sjøve Innerdalen gjemt i gråkvit skodde. Og skodda nærmet seg, timeter for timeter krøp den oppover fjellssidene.

Opp «Nordvesten» gikk det fort — men ikke fort nok. Skodda var raskere og nådde oss igjen da vi skulle begynne på siste taulengde. Men du verden for noen minutter vi hadde da skodda passerte på sitt stille sig oppover. Varmt sollys og duvende skodde vekslet om overtaket noen korte minutter før skodda jafset til og lot oss være igjen i stille, grå luft.

Oppe ved varden kom mat og drikke fram. Klær og klatreutstyr ble spredd på vanlig måte. Og midt i rotet satt vi og var enige med oss sjøl om at «Nordvesten» var ei riktig rute på en slik dag. Dessuten hadde vi jo beregnet tid og værromslag på en nesten perfekt måte.

Da skjedde det. En rar, vislende lyd skar i ørene, håret reiste seg rett til værs og kraftige trykkforandringer slo imot oss. Så smalt det — ikke det vanlige rullende tordenskrellet, men et kort og skarpt smell. Da vi fikk summet oss etter denne brutale overraskelsen, kjente vi det luktet brent i lufta rundt oss.

Innerdalstårnet er ikke noe blivende sted i slik en stund, så vi tok et hastig farvel med varden og forsvant med EB's på beina og ryggsekken i full uorden. Vi hadde det travelt på vår veg ned ....

P.S.

«Nordvesten» er ei kort, men fin klatrerute på Innerdalstårnet. EB's er spesialstøvler for klatring. De er helt uegnet til å gå med — og hvertfall til å løpe ned fra Tårnet med.

D.S.